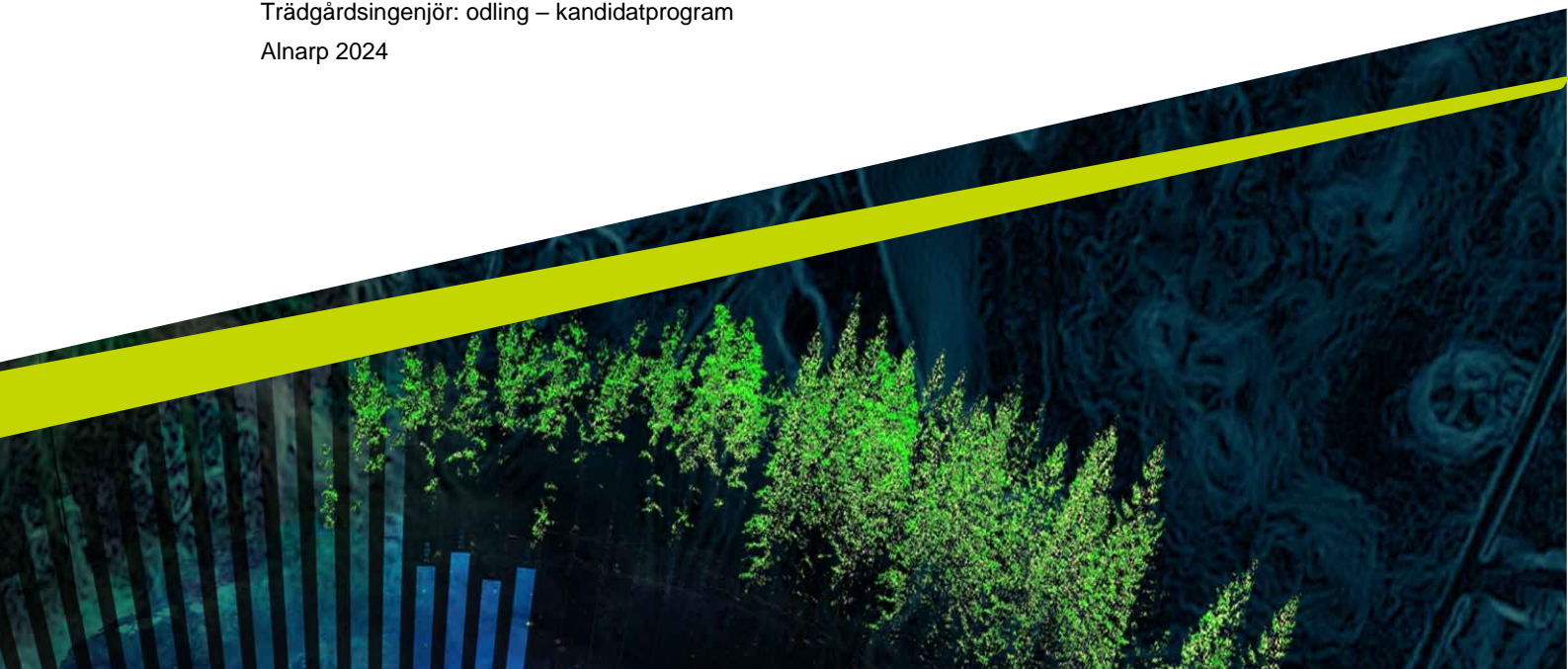




Hur svenska snittblomsodlare skapar värde genom frilandsodling av Slow Flowers

Madeleine Rydell

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för landskapsarkitektur,
trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för Biosystem och teknologi
Trädgårdsingenjör: odling – kandidatprogram
Alnarp 2024



Hur svenska snittblomsodlare skapar värde genom frilandsodling av Slow Flowers

Madeleine Rydell

Handledare: Annie Drottberger, SLU, Institutionen för Biosystem och teknologi
Bitr. handledare: Rebecca Thörning, SLU, Institutionen för Människa och samhälle
Examinator: Lotta Nordmark, SLU, Institutionen för Biosystem och teknologi

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i trädgårdsvetenskap
Kurskod: EX0844
Program/utbildning: Trädgårdsingenjör: odling – kandidatprogram
Kursansvarig inst.: Institutionen för Biosystem och teknologi
Utgivningsort: Alnarp
Utgivningsår: 2024
Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord: Snittblommor, Slow Flower, värdekedja

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för Biosystem och teknologi

Sammanfattning

I denna uppsats studeras värdet på svenskodlade snittblommor på friland som odlas enligt Slow Flower-principen. Syftet med studien är att utifrån semistrukturerade intervjuer med snittblomsodlare och florist undersöka hur värde skapas samt vilka teman som kan urskiljas och vilken koppling dessa har i värdeskapandet. Vidare kommer en analys framföras kring var i värdekedjan värdet uppstår med hjälp av Michael E. Porters modell som bygger på att identifiera värdeskapande aktiviteter. Motivationen till studien baseras på att Slow Flower är en tämligen ny rörelse i Sverige som ska verka som ett hållbart alternativ till importerade snittblommor. Studien utgår från kvalitativ metod och relevant bakgrundsfakta presenteras. Resultatet av tematiseringen och analysen av värdekedjan möjliggör slutsatser kring vilka värden som kan kopplas till snittblommorna och ställas i jämförelse med importerade snittblommor.

Nyckelord: snittblommor, Slow Flower, värdekedja

Abstract

In this essay, the value of Swedish field grown cut flowers that are grown according to the Slow Flower principle is studied. The aim of the study is to investigate, based on semi-structured interviews with floral growers and florists, how value is created, and which themes can be distinguished and what connection these have in value creation. Furthermore, an analysis will be presented of where in the value chain the value occurs using Michael E. Porter's model, which is based on identifying value-creating activities. The motivation for the study is based on the fact that Slow Flower is a fairly new movement in Sweden that should act as a sustainable alternative to imported cut flowers. The study is based on qualitative methodology and relevant background facts are presented. The result of the thematization and analysis of the value chain enables conclusions about which values can be linked to the cut flowers and compared to imported cut flowers.

Keywords: cut flowers, Slow Flower, value-chain

Innehållsförteckning

1.	Inledning	7
1.1	Snittblomsbranschen	7
1.1.1	Inhemsk snittblomsproduktion	7
1.1.2	Import av snittblommor	7
1.1.3	Arbetsförhållanden.....	9
1.2	Slow Flower.....	10
1.2.1	Slow Flower rörelsen i USA.....	10
1.2.2	Blomsteruppropet	11
1.2.3	Snittblomsodlare i Sverige	11
1.3	Syfte	12
1.4	Frågeställning.....	12
1.5	Avgränsning	12
2.	Teori	13
2.1	Värde.....	13
2.2	Porter's värdekedja	13
2.2.1	Logistik in (eng. logistics in).....	15
2.2.2	Tillverkning (eng. operations)	15
2.2.3	Logistik ut (eng. logistics out)	15
2.2.4	Marknadsföring och försäljning (eng. marketing and sales).....	15
2.2.5	Service (eng. service).....	15
2.3	Värdesamskapande	15
3.	Material och metod	17
3.1	Intervju	17
3.2	Urval.....	17
3.3	Genomförande/datainsamling.....	18
3.4	Bearbetning av data.....	18
3.4.1	Kodning av data.....	19
3.4.2	Tematisering	19
4.	Resultat	21
4.1	Teman	21
4.1.1	Utmaningar i snittblomsbranschen	21
4.1.2	Fördelar med snittblommorna.....	23

5. Analys	25
5.1 Porter's värdekedja	25
5.1.1 Logistik in (eng. inbound logistics).....	25
5.1.2 Tillverkning (eng. operations)	25
5.1.3 Logistik ut (eng. outbound logistics)	26
5.1.4 Marknadsföring och försäljning (eng. marketing and sales).....	27
5.1.5 Service (eng. service).....	28
6. Diskussion	29
7. Slutsats	31
8. Referenser	32
Tack	35
Bilaga 1	36
Bilaga 2	37

1. Inledning

1.1 Snittblomsbranschen

Enligt Jordbruksverket (2018) behöver vi människor göra medvetna konsumtionsval för vår planets välbefinnande. Vi behöver exempelvis äta mer miljö- och klimatvänlig mat (Jordbruksverket 2018), återbruka kläder och andra materiella ting för att bevara jordens naturresurser (Pookulangara & Shephard 2013). Att som konsument köpa mat som är i säsong är en bra grundprincip för att göra ett mer medvetet konsumentval menar Jordbruksverket (2018). Vidare kan hållbara konsumentval göras genom att köpa det som är i säsong i landet i fler näringsgrenar än livsmedelsbranschen för att minska lång transport, däribland snittblomsbranschen som enligt trend ökar i landet (Jordbruksverket 2019).

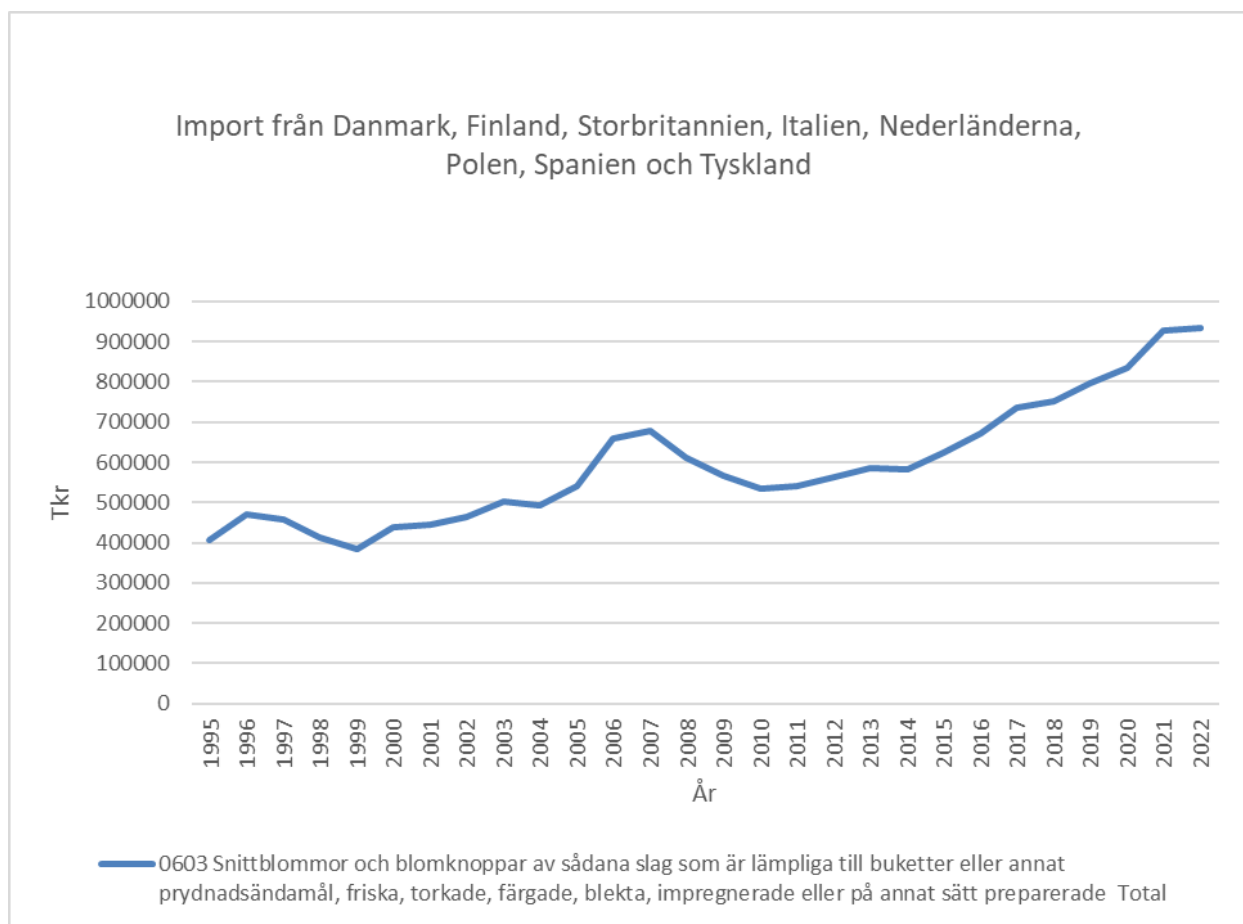
1.1.1 Inhemsk snittblomsproduktion

Den svenska inhemska snittblomsodlingen ökade mellan 2015–2019 och produktionsvärdet likaså (Jordbruksverket 2019). Produktionsvärdet enligt Jordbruksverket (2019) bestod av 95 procent konventionellt odlade tulpaner. Statistiken för detta räknade dock enbart växthusproduktion och ej frilandsodling. Mellan 2017–2020 ökade antalet företag som producerar snittblommor med 20 procent då många frilandsodlingar utvecklades i Sverige, vilket kan tyda på att intresset för snittblommor ökat (Jordbruksverket 2020)

1.1.2 Import av snittblommor

Sverige importerade snittblommor från andra europeiska länder till ett värde av 932 miljoner kronor år 2022 enligt Statistiska Centralbyrån (2023). Det innefattar enligt dem, “snittblommor och blomknoppar av sådana slag som är lämpliga till buketter eller annat prydnadsändamål, friska, torkade, färgade, blekta, impregnerade eller på annat sätt preparerade”. Importen har på 20 år fördubblats, där värdet år 2002 låg på 463 miljoner kronor och har ökat avsevärt sedan år 2015 (Statistiska Centralbyrån 2023), se Figur 1 nedan. I denna statistik räknades de europeiska länder som Sverige importerar mest ifrån, däribland Holland, Danmark och Italien,

varav Holland stod för över 90 procent av värdet mellan år 1999–2022 (Statistiska Centralbyrån 2023). Det inhemska produktionsvärdet uppnådde 360 miljoner kronor år 2019 (Jordbruksverket 2020) och bestod som tidigare nämnt av 95 procent tulpaner. Av detta kan vi konkludera att den tveklöst största delen snittblommor vi konsumerar i Sverige är importerade.



Figur 1. Importerat värde i tkr mellan 1995–2022. Baserad på data från Statistiska Centralbyrån 2023

60 procent av snittblommorna i världen säljs genom holländska auktioner enligt en rapport från Fairtrade (2011). Trots att den svenska importen är störst från Nederländerna, verkar snittblommorna ha sitt ursprung utanför Europa, många gånger från låglöneländer. Enligt granskningen från Fairtrade (2011) hade 35 procent av de rosor som konsumerats i Sverige sitt ursprung från länder utanför EU, varav 73 procent av dessa hade producerats i Kenya och 18 procent i Colombia. I regel tar det högst en vecka från plantager i Afrika eller Sydamerika tills att snittblommorna når dem svenska butikerna (Fairtrade 2011). Med det sagt så

produceras snittblommor i låglöneländer, transporteras med flyg till Nederländerna, sätts i vatten och ompaketeras och transporteras sedan till Sverige med lastbil. Mot den bakgrunden kan vi förstå att snittblommor som konsumeras i Sverige ofta lämnar höga klimatavtryck genom dess transport som överlag är den faktor som bidrar mest till negativ klimatpåverkan i världen (Naturvårdsverket 2023).

1.1.3 Arbetsförhållanden

Förutom exporten från låglöneländer utförde Fairtrade en granskning av det sociala ansvaret hos svenska aktörer inom snittblomsbranschen. I denna rapport redogör de för arbetarnas förhållanden i odlingarna. De menar på att snittblomsindustrin i låglöneländer lett till ökade möjligheter för den ekonomiska utvecklingen men att plantagernas arbetare och deras komfort många gånger förbises. Det förekommer bristfällig skyddsutrustning som bland annat leder till att arbetare ständigt utsätts för giftiga kemikalier såsom insekticider, fungicider och herbicider varpå förgiftningssymptom så som andningsproblem, hudskador och kronisk astma är ett frekvent problem bland arbetarna (Fairtrade 2011). Rapporten visar även att det inte heller är ovanligt att gravida kvinnor får missfall eller föder barn med missbildningar. Förutom detta så var tillgång på rent vatten inte en självklarhet på odlingarna och i vissa fall var dricksvattnet enligt regler lokaliserat för nära den plats där bekämpningsmedel blandas (Fairtrade 2011). Rätten att organisera sig fackligt är även den bristfälliga i många plantager och därtill även löner som bara täcker halva grundläggande behov i bland annat Kenya. Dessutom är lönerna ofta ojämsställda mellan män och kvinnor. Utöver detta är arbetsdagarna långa och de kontrakterade jobben är kortvariga, vilket resulterar i en social och ekonomisk otrygghet (Fairtrade 2011).

Certifieringar inom blombranschen har arbetats fram där de inkluderar miljö- och socialt ansvar och endast Fairtrade-märkta rosor tillhandahålls på den svenska marknaden. Här berörs mänskliga rättigheter så som tillgång på rent vatten och säkrare skyddsutrustning, dock verkar riktlinjer för löner och fackliga organisationer vara svårare att beröra med certifieringar (Fairtrade 2011).

Som redan nämnt så ökar de ekonomiska möjligheterna i låglöneländer tack vare att branschen expanderar och intresset ökar (Fairtrade 2011), däremot kan den långa transporten ändå ifrågasättas.

1.2 Slow Flower

1.2.1 Slow Flower rörelsen i USA

År 2013 anstiftades en rörelse i norra USA av Debra Prinzing som en manifestation mot de långväga transporter av snittblommor i landet (Printzing 2017). Rörelsen är influerad från den politiska och sociala Slow Food rörelsen som grundades år 1986 i Italien som ett resultat av ett uppror mot snabbmatskedjornas begynnelse i landet. Rörelsen ville skapa en medvetenhet om länken mellan produktion av mat och hållbarhet samt att maten skulle vara nyttig för både individer och miljön (Thomas 2010). Enligt Thomas (2010) skulle uttrycket "slow-food" verka som motsatsord till "fast-food", där producenter av näringsrik mat, framtagen på ett anständigt sätt också skulle få en rättvis avlöning för detta. Målet var att öka medvetenhet bland människor där hållbar produktion stod i fokus. Rörelsen kom att bli internationell år 1989 (Thomas 2010) och enligt Printzing (2013a) kan ordet "slow" sättas före alla termer för att påvisa att man gjort ett medvetet val, exempelvis slow-fashion, där återbruk av kläder sker istället för införskaffning av nyproducerade kläder (så kallat fast-fashion) (Pookulangara & Shephard 2013).

I USA importerades 80% av alla snittblommor från andra länder och kontinenter när rörelsen Slow Flower inleddes (Printzing 2013b). Rörelsens ändamål var att uppmärksamma att importen var miljömässigt ohållbar. Det faktum att snittblommor dessutom räknas som en "lyxvara" borde produktionen av dessa se annorlunda ut menade de, i synnerhet när inhemsk produktion existerar (Printzing 2017). Enligt Printzing (2013b) var det trots inhemsk produktion inte lätt att konsumera amerikanskt odlade snittblommor på grund av den omätliga mängden importerade snittblommor. Av denna anledning startades Slow Flower rörelsen med målsättningen att minska transport från produktion till marknad, betona det betydelsefulla i att odla med respekt och omtanke för pågående säsong, samt att buketter skulle skapas efter det som är i blom naturligt. Vidare ville Slow Flower rörelsen stötta småskaliga, lokala blomsterbönder och uppmuntra hållbara och ekologiska odlingsmetoder (Printzing 2017).

Slow Flower rörelsen influerade sig vidare till andra länder där uppmärksamhet kring snittblomsindustrins ohållbara produktion och transport av denna ifrågasattes och såväl även till Sverige runt 2019 i samband med blomsteruppropet (Dokken 2019).

1.2.2 Blomsteruppropet

Blomsteruppropet är ett nätverk som inleddes till följd av ett blogginlägg skrivet av Hanna Wendelbo i anknytning till Nobelmiddagen 2018 (SVT 2019). Tanken med blogginlägget var att ifrågasätta och lyfta det faktum att både maten och kläderna på Nobelmiddagen presenterades som hållbara. I inlägget menade hon att maten tillagades efter säsong och kläderna var återbrukade. Däremot var blomsterarrangemangen på borden importerade, inte i säsong och därmed inte hållbara. Inlägget spreds snabbt och kom att bli mycket uppmärksammat, vilket kom att bli starten på Slow Flowers i Sverige (Dokken 2019).

1.2.3 Snittblomsodlare i Sverige

Den svenska etableringen av Slow Flower kom att äga rum när ett antal snittblomsodlare träffades för diskussion kring rörelsen, som i sin tur resulterade i föreningen Snittblomsodlare i Sverige. De menade att en förening skulle kunna påverka mer i branschen (Snittblomsodlare i Sverige u.å).

Snittblomsodlare i Sverige har varit verksamma sedan februari 2020 och dess medlemmar består av yrkessamma blomsterodlare runt om i hela landet. Föreningen bygger sina riktlinjer kring Slow Flower rörelsen och vill driva på betydelsen av att stötta lokala odlare som baserar sin odling på säsong där odlingen drivs på ett hållbart och säkert sätt utan kemikalier (Snittblomsodlare i Sverige u.å). Föreningen består av cirka 170 medlemmar och erbjuder närodlade blommor i säsong som ett alternativ till importerade snittblommor. Blomsterodlarna i föreningen saluför snittblommor till bland annat florister, restauranger, lokala gårdsbutiker samt erbjuder ibland självplock, dock är distributionskanalerna olika för blomsterodlarna. För medlemskap i föreningen krävs en registrerad firma där yrkesmässig odling av snittblommor, kringgående användning av kemikalier och mineralgödsel sker och därtill även en produktion på främst friland på ett hantverksmässigt sätt (Snittblomsodlare i Sverige u.å).

Användning av mineralgödsel (även kallat konstgödsel och handelsgödsel) möjliggör högre skördar, men påverkar miljön negativt (Naturskyddsföreningen 2021). Detta då mineralgödsel innehåller tungmetaller som förgiftar marken. Miljö och ekosystem påverkas negativt även på grund av övergödning av mineralgödsel, det vill säga nytillförsel av näringsämnen som tagits från atmosfär eller mark, istället för recirkulering av det hävdar Naturskyddsföreningen. Bekämpningsmedel är precis som mineralgödsel, något som möjliggör högre skördar, men på miljön och ekosystemets bekostnad. Detta genom att kemikalierna kan påverka djur och växter omkring odlingen negativt samt att kemikalierna riskerar att hamna i vattendrag och sjöar via nederbörd, varpå vattenorganismer kan påverkas (SLU 2012).

Slow Flower rörelsen är ett tämligen nytt fenomen i Sverige och har, förutom föreningen Snittblomsodlare i Sverige, bland annat även gett upphov till en Slow Flower utbildning på Gunnebo Slott för att ytterligare sprida kunskap och skapa förändring i branschen med fokus på hållbarhet (Gunnebo Slott u.å). Rörelsen har även inspirerat Sofiero Slott att påbörja en snittblomsodling i parkens trädgård för att uppmuntra besökare till hållbart närodlade blommor i säsong (Wembling u.å).

1.3 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur de svenska snittblomsodlarna skapar värde genom frilandsodling av Slow Flowers.

1.4 Frågeställning

- Vilka värden har svenskodlade Slow Flowers på friland?
- Vilka utmaningar i skapande av värde upplever Slow Flower-odlare?
- Var i värdekedjan uppstår värdet i svenskodlade Slow Flowers på friland?

1.5 Avgränsning

För att ta sig an studiens forskningsfråga så kommer avgränsningar inom det teoretiska ramverket att verkställas där enbart de primära aktiviteterna i svenska snittblomsodlares värdekedja undersöks. En kvalitativ intervjustudie genomförs utifrån tre intervjuer samt bakgrundsfakta till studien redogörs.

2. Teori

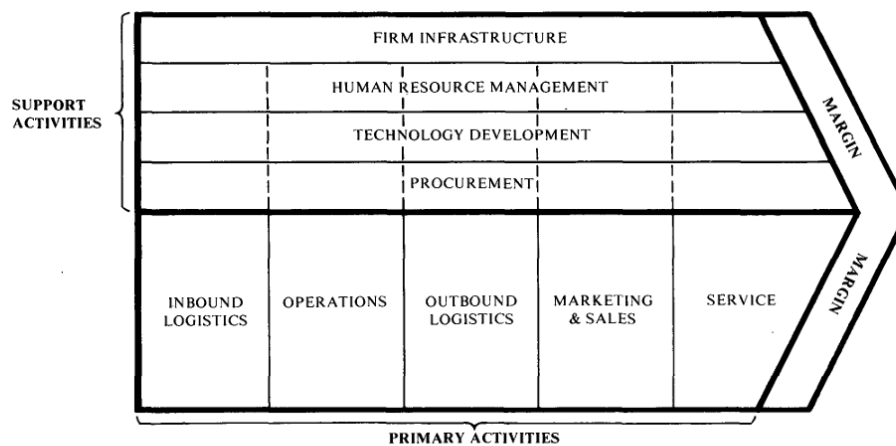
2.1 Värde

Begreppet “värde” förklarar Nationalencyklopedin som ett “allmänspråkligt och filosofiskt begrepp. Något *är* ett värde eller att något *har* värde” (Nationalencyklopedin 2024).

Enligt Michael E. Porter är värde det belopp som kunder är villiga att betala ett företag för det som de tillhandahålls och mäts som totala intäkter. Ett företag är lönsamt om värdet överstiger kostnaden för att tillverka produkten och är målet vid en generisk strategi (Porter 1985). För att konsumenter ska vara beredda att betala för produkter bör dessa uppleva kundnytta, något som uppnås genom att produkter genererar kundvärde. Två olika aspekter av kundvärde kan definieras: önskat värde och uppfattat värde (Duzäll 2015). Enligt Duzäll (2015) refererar det önskade värdet till vad konsumenten önskar i en produkt varav det uppfattade värdet refererar till den fördel konsumenten får av en produkt *efter* inköp. Exempel på kundvärden kan vara upplevelsen konsumenten får vid inköpet, kvalitén på produkten och priset på varan (Weinstein 2012).

2.2 Porter's värdekedja

Michael E. Porters värdekedja utgörs av en modell där nio aktiviteter kopplat till en produkt undersöks, se Figur 2 nedan. Modellen är lämplig att använda vid undersökning av konkurrenskraft samt var i kedjan värde av produkter uppstår. En beskrivning av modellen förklaras för att ge en uppfattning kring vad som undersöks i respektive block.



37

Figure 2-2. The Generic Value Chain

Figur 2: Michael E. Porter's value chain. Källa: Porter, M.E. (1985). Competitive advantage: creating and sustaining superior performance. New York: Free Press. S.37

Värdekedjan redogör det totala värdet och består av olika värdeaktiviteter och marginal. Modellen är uppdelad i två huvudsakliga områden av värdeaktiviteter - supportaktiviteter och primära aktiviteter och representerar de byggstenar företaget skapar för vilken produkt som innehar värde. Marginal är differensen mellan det totala värdet och kostnaden i utförandet av värdeaktiviteterna (Porter 1985). Modellen är enligt Porter (1985) lämplig att använda vid undersökning av konkurrensfördelar och analys av hur aktiviteterna interagerar med varandra.

De primära aktiviteterna, uppdelat i fem, är sådana som är direkt involverade i skapande och försäljning av produkter. Syftet med de fyra olika supportaktiviteterna i modellen är att koordinera och effektivisera de primära aktiviteterna. (Porter 1985). Beroende på vilket typ av företag som analyseras så kommer de olika aktiviteterna att vara olika betydande och i vissa fall förekommer inte någon aktivitet alls. Däremot kommer de aktiviteter som går att undersöka att spela en roll för konkurrensfördelarna (Porter 1985).

Då en avgränsning för studien som tidigare nämnt har utförts kommer enbart de primära aktiviteterna analyseras och därmed förklaras nedan, var block i modellen för sig.

2.2.1 Logistik in (eng. logistics in)

Vid detta block räknas de aktiviteter som är kopplade till mottagande och lagring av de insatser som till produkten i fråga ska användas. Exempelvis hantering och magasinering av råvaror, schemaläggning av transport och returnering av varor till leverantörer (Porter 1985).

2.2.2 Tillverkning (eng. operations)

Här undersöks de aktiviteter som är anknutna till omvandling av en vara till en färdig produkt. Förpackning, bearbetning, förädling och anläggningsdrift är exempel på insatser som kan räknas till detta block (Porter 1985).

2.2.3 Logistik ut (eng. logistics out)

Aktiviteter som är kopplade till lagring, insamling och distribution av färdig vara till konsument undersöks i det här blocket så som orderhantering och logistik för leverans av dessa (Porter 1985).

2.2.4 Marknadsföring och försäljning (eng. marketing and sales)

Aktiviteter som är kopplade till att saluföra produkter till konsumenter men också de aktiviteter som förmår konsumenter att göra det undersöks i detta block så som marknadsföring, prissättning, försäljningskanaler och relationer inom kanalerna (Porter 1985).

2.2.5 Service (eng. service)

I det sista blocket av de primära aktiviteterna undersöks de aktiviteter som förser konsumenter med förbättring eller bibehållning av produkters värde genom service så som installation och reparation (Porter 1985).

2.3 Värdesamskapande

Värdesamskapande (eng. value co-creation) är ett begrepp som utvecklats för att undersöka hur företag och kunder genom interaktion med varandra skapar värde (Galvagno & Dalli 2014). Skribenterna menar att genom synsätt av samvärdeskapande står företag och kunder inte på motsatta sidor som annars, utan skapar tillsammans nya affärsmöjligheter. Samvärdeskapandeprocessen inkluderar handlingar av alla inblandade deltagarna som slutligen leder till värde för kunden (Grönroos 2015). Således är detta en gemensam process som kan skapa nya värden, både materiella och symboliska (Galvagno & Dalli 2014). Men det är

huvudsakligen kunden i fråga som skapar och bestämmer värdet (Grönroos 2015). Samvärdeskapande kan dock betraktas som utnyttjande om kunden i fråga inte kompenseras tillräckligt, och förutsätter därför att bägge parter ska kunna dra nytta av samspelet för att detta ska betraktas som värdeskapande (Galvagno & Dalli 2014). Målet för en relation mellan företag och kund ska alltså verka ömsesidigt värdeskapande (Grönroos 2015).

3. Material och metod

3.1 Semistrukturerad intervju

I denna studie används termen “värde” för att ta reda på vilka värden Slow Flowers har och hur dessa kan fungera som ett alternativ till importerade snittblommor. Undersökningen genomförs genom individuella, semistrukturerade intervjuer och kategoriseras i samband med det som kvalitativ metod. Syftet med intervjuer är att integrera olika synvinklar av samma företeelse (Thomsson 2011). En semistrukturerad intervju innebär att frågorna är förutbestämda och huvudfrågorna är detsamma till samtliga respondenter, men följdfrågorna kan komma att förändras med hänsyn till vilka svar som ges av respondenterna (Bryman 2018). Denna typ av intervju betraktas som mer lättsam än en strukturerad intervju eller ett frågeformulär, vilket får respondenten att känna sig mer avslappnad (Kvale et al. 2014).

Genom att utföra semistrukturerade intervjuer erhålls djupare kunskap och förståelse i ämnet då respondenten har möjlighet att utforma sina svar mer fritt. Målet med en kvalitativ intervju är att ta emot nyanserade skildringar (Kvale et al. 2014) samt personliga betraktelser och kan med fördel användas i en undersökande studie där fördjupad förståelse önskas (Barnombudsmannen 2014).

Två snittblomsodlare från föreningen intervjuades med hjälp av intervjuguiden (se Bilaga 1) samt intervju av en respondent från butiksled/florist med liknande uppbyggda frågor (se Bilaga 2). Studien grundas således på totalt tre intervjuer och tillvägagångssättet förväntas ge en bredare bild av området.

3.2 Urval

Intervjupersonerna från föreningen Svenska Snittblomsodlare valdes ut genom ett så kallat snöbollsurval (eng. snowball effect). Detta är ett icke-slumpmässigt urval där personer som är av intresse för studien kan föreslå fler deltagare som har

erfarenhet av ämnet (Bryman 2018). En lista på odlare erhöles av föreningen och eftersom riktlinjer förekommer inom föreningen, så som odling på friland och utan kemikalier, räknas de som likvärdiga respondenter utifrån studiens syfte och kunde därför väljas ut med genom detta urval.

Intervjupersonen från blomsterhandeln har en pågående samverkan med en odlare från Snittblomsodlare i Sverige och har således kännedom och inblick i produkterna. Att få perspektiv från vilken som förädlar snittblommorna betraktas som angeläget då det är av intresse för studien att ta reda på vilket värde dessa ser i produkterna. Respondenten erhöles från en medlem i föreningen Svenska Snittblomsodlare.

3.3 Genomförande/datainsamling

Intervjuerna genomfördes digitalt via Zoom för att mötet skulle upplevas mer personligt än exempelvis via ett telefonsamtal (Zoom u.å). Respondenterna skrev under en samtyckesblankett innan intervjun och tillfrågades även muntligt om samtycke för inspelning av intervjun för att göra det möjligt att bearbeta materialet i efterhand. Respondenterna gav sitt samtycke och intervjuerna spelades in dels via Zooms inspelningsfunktion, dels via inspelning på telefon som komplement. Detta för att säkerställa att materialet inte skulle gå förlorat. Med hjälp av inspelning av intervjun behövde inga anteckningar tas och stort fokus på respondenterna kunde därför ges.

Intervjun utgick från intervjuguiden som bestod av tolv frågor till snittblomsodlarna (se Bilaga 1) och nio frågor till blomsterhandlaren (se Bilaga 2), men som tidigare nämnt används dessa mer som vägledning i intervjun där följdfrågor och liknande kunde komma att förändras. Intervjuerna pågick i cirka 20–40 minuter.

Med hänsyn till GDPR och personlig integritet är respondenterna i studien numrerade 1–3, för att uppgifter inte ska kunna knytas till en specifik person. I den här studien är Respondent 1–2 snittblomsodlare, och Respondent 3 blomsterhandlare.

3.4 Bearbetning av data

Studiens analys utfördes genom tematisk analys och är en grundläggande metod för kvalitativa studier (Braun & Clarke 2006) där uttalanden i intervjuerna och frekvensen av dessa analyserades. Med den tematiska analysen kan identifiering och analysering av mönster och teman i data framföras. Denna metod bedöms

lämpa sig i denna studie, eftersom snittblomsodlare och floristers egna upplevelser och skildringar kring de närodlade snittblommornas värde studeras. Det finns inga direkta regler kring vad som räknas som ett tema i en tematisk analys, hävdar Braun och Clarke (2006), utan det är upp till undersökaren själv. De menar att egna bedömningar här är nödvändiga med hänsyn till huruvida materialet fångar något viktigt gentemot studiens forskningsfråga.

Då stora mängder data ofta tillkommer i denna typ av intervju genomförs analysen i flera steg (Kvale et al. 2014).

Innan själva analysen kunde utföras behövde intervjuerna, som ju här ägde rum digitalt över Zoom, konverteras från ljud till text, det vill säga transkriberas. För denna bearbetning användes programmet oTranscribe som hjälpmedel vilket förenklade transkriptionsprocessen (oTranscribe u.å). Alla verbala uttalanden i intervjun omvandlades till text varpå texten lästes igenom parallellt med att ljudfilen spelades upp för att säkerställa att det transkriberade materialet var korrekt skrivet.

3.4.1 Kodning av data

Som första steg i analysmetoden läses de skriftliga intervjuerna igenom noggrant flera gånger. Följaktligen kodades data och en överblick över materialet uppnåddes och verkade som en förberedelse för analysen. Det här tillvägagångssättet innebär att ett eller flera nyckelord kopplas till ett textstycke och förenklar därmed identifiering av utlåtanden i intervjun (Kvale et al. 2014). Detta utförs genom att systematiskt granska texten och identifiera intressanta faktorer i materialet där fraser och meningar som anses relevanta för studien kodas, exempelvis genom färger eller annan benämning (Braun & Clarke 2006). I denna studie markerades relevanta uttalanden och återkommande termer kopplat till studiens forskningsfrågor med överstrykningspenna, och lades därefter in i ett Exceldokument.

3.4.2 Tematisering

När all data sammanställts och kodats, sorterades dessa i potentiella teman. Analysen utfördes på ett bredare plan i jämförelse med kodningen i detta moment. Därefter kunde preliminära teman fastställas (Braun & Clarke 2006). Det är alltså koderna som analyseras i detta sammanhang och huruvida dessa kan kombineras med varandra som möjliggör skapandet av eventuella subteman/teman. Kodningsarbetet genomfördes i Exceldokumentet där det var enkelt att flytta runt koderna till möjliga teman.

Följande fas i den tematiska analysen innebar en granskning av de potentiella teman som genererats. Detta utfördes genom att exempelvis undersöka vilka teman som stödes med tillräckliga data, om det fanns teman som gick ihop med varandra och kunde skapa ett gemensamt tema eller om det fanns teman som borde brytas ned till två separata teman (Braun & Clarke 2006). Målet var att hitta teman som verkar bilda ett enhetligt mönster. Analysarbetet i studien har således genomförts induktivt, vilket innebär att de framlagda temana är baserade på materialet från intervjuerna och vuxit fram under processen av kodningsarbetet (Bryman 2018). Detta tillvägagångssätt ger utrymme för egen tolkning varpå resultatet kan skilja sig beroende på vem eller vilka som genomför analysen (Bryman 2018).

Förutom en tematisk analys av materialet genomfördes en analys kopplat till Michael E. Porter's värdekedja (se Figur 2), där varje block i de primära aktiviteterna analyserades utifrån uttalanden i intervjuerna. Det teoretiska ramverket effektiviserar och ger ett strukturerat tillvägagångssätt för att besvara frågan hur svenska snittblomsodlare skapar värde i frilandsodlade Slow Flowers samt var värdet skapas i kedjan.

4. Resultat

4.1 Teman

Efter analysering av studiens data utfört genom tematisering, uppstod ämnen vilka respektive respondenter uttryckt. De teman som framgick mest och är av intresse för studien presenteras nedan och kom att bli 1) utmaningar i snittblomsbranschen och 2) fördelar med snittblommorna där temat fördelar är uppdelat i två subteman, fördel för konsument samt fördel för miljö. Utöver de teman som upptäckts ska dessa presenteras från Porters perspektiv och huruvida dessa teman kan kopplas till det teoretiska ramverket, Porters modell för värdekedja (se Figur 2).

4.1.1 Utmaningar i snittblomsbranschen

Det första temat som presenteras är utmaningar.

Respondent 1 och Respondent 2 som båda är svenska snittblomsodlare uttrycker att utmaningar i branschen förekommer gällande konsumentattityder. Respondent 3 som är blomsterhandlare och florist uttrycker även detta. De menar att konsumenter har bristfällig kunskap om dels vart snittblommor kommer ifrån och hur de odlas och dels vilka snittblommor som är i säsong i Sverige. Utmaningar i hur kunskap kring detta ska nå konsumenter uppstår i blomsterhandelsledet samt för blomsterodlare där Respondent 1 säger

“Varför måste människan ha allting hela tiden? Varför måste jag liksom äta persikor i mars och varför måste jag ha rosor i februari? Det här med att vänta på saker och ting, det förhöjer ju hela upplevelsen! Att de blir mycket mer unikt liksom. ... Men folk vet ju inte det här om blommor, de vet inte det här. Och man känner sig tjugit ibland när man skriver om det men vi får nog skriva om det tre gånger så mycket, innan det ska bli känt liksom.”

Respondenten menar här att konsumenter behöver reflektera mer över sina sätt att konsumera, inte bara snittblommor, och att välja de hållbara alternativ som finns på marknaden. Vidare uttrycker respondenten att det krävs mer insatser för att attityder

hos konsumenter ska kunna förändras, genom att informera och förmedla värdet av att handla säsongsbetonade varor.

Respondent 3 beskriver, som förädlare av dessa snittblommor, utmaningar i att få konsumenter att få förståelse för det säsongsbetonade i blomsterhandeln och att det är viktigt att förmedla det för sina kunder och framför i intervjun att

“Första året var det lite svårt att lära dem att tulpan-säsongen var där i maj. De är vana att köpa nu under vintern. ... Så att det första året kände jag att det var lite trögt att få sålt dem här frilandstulpanerna men förra året så kändes det ändå som att det kom igång lite mer, och vi kanske också blev duktigare på att kombinera de lite mer även med andra, så att det blir lite mer mixade buketter med både lokalodlade och holländska.”

Respondent 3 uttrycker i intervjun att konsumenter är vana att köpa något under en tid då dessa snittblommor egentligen inte är i blom naturligt och att utmaningar i att förmedla detta till konsumenter uppstår, samtidigt som det går åt rätt håll och att efterfrågan ökar mer och mer. Respondent 3 förmodar i intervjun att detta är på grund av att i blomsterbutiken berättar de för, och “utbildar” kunderna om fördelarna med närodlade säsongsbloomor.

I intervjun yttrar Respondent 3 som ju är blomsterhandlare och florist att det finns trösklar huruvida det skulle fungera att gå över till bara lokalodlade blommor och att i rollen respondenten innehar så måste ett grundsortiment finnas hemma i butik. Respondent 3 menar att det är svårt att beräkna mängd på beställningar från Svenska Snittblomsodlare då vädret inte går att kontrollera på friland som kan avgöra hur odlingen går i blom. Vidare påpekar respondenten att det ändå kan fungera som ett alternativ till de importerade snittblommorna, vilket Respondent 1 även menar trots att odlingsäsongen inte pågår hela året. Respondent 1 säger

“Men sen så jobbar ju vi alla vi som är med i Snittblomsodlare i Sverige, den föreningen, vi jobbar ju med något som heter Slow Flower. Blommor i säsong. Och vi försöker skapa någonting med blommor året runt. Så jag gör ju begravningsarrangemang i december och då får man ju vara väldigt kreativ, vilket är kul.”

Respondent 3 menar här att det är möjligt att erbjuda närodlad hela året, och nämner att det är vanligt att de, förutom vintergröna växtdelar, jobbar med torkat växtmaterial också. Vidare uttrycker respondenten en viss utmaning i att få folk att se skönheten i torkat material men att det är något många i föreningen jobbar för. Respondent 1 säger

“Sen har vi ju då allt torkat material som man håller på och tar in under hela säsongen. Man kan också göra då, buketter och begravningsarrangemang eller brudbuketter till och med, med torkade blommor. Och det är ju vår utmaning nu på något sätt att få folk att se skönheten i det och välja det.”

Gällande vädret och på vilket sätt odlingen är beroende av det som tidigare nämnt, menar Respondent 2 att det är svårt att lova kunder något specifikt till en önskad tid av den anledningen att vädret inte går att styra över. Dock ansåg Respondent 2 att man som Slow Flower-odlare egentligen inte *borde* lova något heller, med risk för att kringgå rörelsens grundprinciper att odla i säsong och att erbjuda det som är i blom naturligt. Hon menade här att det uppkommer utmaningar i att matcha kundens önskemål vissa gånger, vilket även Respondent 1 nämner i intervjun.

4.1.2 Fördelar med snittblommorna

Det andra temat som presenteras är fördelar.

Samtliga respondenter uttalade sig kring vilka fördelar de finner i de frilandsodlade snittblommorna vilket bestämdes som ett tema som i sin tur delas upp i ytterligare två subteman. Fördel för konsument samt fördel för miljö.

Fördelar för konsumenten

När respondenterna uttryckte sig kring konsumentfördelar så utgick de främst från den respons de fått från konsumenterna i fråga. Samtliga respondenter är eniga om att snittblommorna har bättre hållbarhet i vas vilket resulterar i att kunder kan njuta av dem en längre tid. De menar att detta främst beror på den korta transporten snittblommorna utsätts för samt att det ofta inte är några mellanhänder involverade. Respondenterna menar också att annorlunda sorter, till skillnad från de importerade och konventionellt odlade i handeln, är möjligt att finna som konsument, och att det är uppskattat av dem. Respondent 2 säger

“Nej men det är ju det, alltså att det är unika blommor som inte går att hitta i blomsterbutiken. Att det liksom är ett mer, det estetiska uttrycket tycker de är vackrare och vildare.”

Förutom längre hållbarhet i vas nämner Respondent 1 och Respondent 2 de estetiska fördelarna för konsumenterna. Exempelvis att de som i citatet ovan är “vackrare och vildare” men även att de ser friskare ut. Respondent 3 framför i intervjun att positiv kundrespons erhålls och att konsumenterna uttrycker att det känns bra att köpa lokalodlade snittblommor. Respondent 3 berättar också att efterfrågan ökat och att konsumenter verkar vilja göra mer medvetna val i handeln.

Fördelar för miljön

Samtliga respondenter nämner vid flertal tillfällen fördelarna utifrån miljöperspektivet, att transporten minskar avsevärt genom att välja snittblommor från Svenska Snittblomsodlare. Respondent 1 och Respondent 2 lyfter det faktum att alla snittblommor som produceras enligt Slow Flower principen är odlade giftfritt, alltså utan kemiska bekämpningsmedel, utan mineralgödsel samt främst på friland vilket de i intervjun kopplar till positiva aspekter för vår miljö.

Respondenterna nämner också de sociala fördelar som uppnås och att vid konsumenters val av deras snittblommor så garanterar det en viss form av kvalitet varpå Respondent 2 säger

“Det sociala, att köper mina kunder av mig så vet de att det är jag som har slitit, inte barn och kvinnor i Afrika. Eller Östafrika eller Sydamerika.”

5. Analys

5.1 Porter's värdekedja

I detta stycke ska resultatet av analysen i Porters värdekedja presenteras och i vilka aktiviteter som värde skapas i frilandsodlade Slow Flowers. Analysen utgår från intervjuerna och berör även vilka teman som uppstår i respektive aktivitet.

5.1.1 Logistik in (eng. inbound logistics)

Aktiviteter i blocket beträffande logistik in, räknas som sades tidigare, insatser till själva produkten. För svenska snittblomsodlare innefattar här kostnader för frön, lökar och annat odlingsmaterial. Enligt Respondent 2 behöver utgifter för material nödvändigtvis inte komma att bli så omfattande förutsatt att stora investeringar har genomförts tidigare, exempelvis odlingstunnlar och bevattningssystem. Detta är investeringar som påverkar produktionen och kapaciteten avsevärt och således värdet på produkterna. Gällande logistik in för lökar och fröer skapas värde genom att snittblomsodlare många gånger har ett annat utbud än de konventionella odlarna, så som annorlunda sorter.

5.1.2 Tillverkning (eng. operations)

De aktiviteter som skapar värde i tillverkning räknas odlingen av snittblommor i fråga och sker enligt riktlinjer från föreningen på ett hantverksmässigt sätt. Odlingen sker på ett miljövänligt och hållbart tillvägagångssätt som innebär att snittblommorna produceras giftfritt, kringgående mineralgödsel och odlas i säsong och är således en värdeskapande aktivitet i blocket i jämförelse med de importerade snittblommorna i många fall.

Värdeskapande aktiviteter i tillverkningen innefattar även, efter producerade snittblommor, förädlingen av dessa. Alltså blomsterbuketter och andra arrangemang som skapas av produkten, om detta utförs av odlaren själv. Enligt Respondent 1 genomförs helst förädlingsarbetet själv och anser att det är mer lönsamt än att enbart sälja stjälkarna till florister. Respondent 2 finner det smidigt i att överlåta förädlingsarbetet, men utför en del förädling själv också.

Vidare inom aktiviteter kopplat till tillverkningen, kan temat utmaningar identifieras. Det faktum att produktionen sker utan bekämpningsmedel kan snittblomsodlare drabbas av skördeföruster i samband med detta menar Respondent 2. Vidare berättar respondenten att förutom växtsjukdomar så är klimatet en utmaning så som storm, mycket regn och torka varpå produktionen kan drabbas. Detta menar respondenten kan minimeras genom att bygga upp motståndskraften i odlingen så som att plantera in mer buskar och träd som kan skydda den. Därtill menar respondenten att växtmaterialet som dessa buskar och träd genererar också kan användas i buketter så som syren (*Syringa vulgaris*) och forsythia (*Forsythia x intermedia*), för att uppnå ett helhetstänk i odlingen. Sammantaget är alltså aktiviteter inom tillverkningen värdeskapande för frilandsodling av Slow Flowers, så som ett hantverksmässigt och hållbart odlingssätt samt förädling av snittblommor, såväl som utmaningar uppstår i detta block som kan fungera värdereducerande.

5.1.3 Logistik ut (eng. outbound logistics)

I det tredje blocket i Porters modell för värdekedjan, logistik ut, finner vi den färdiga produkten som ska hitta sin väg ut till konsument. För de svenska snittblomsodlarna är det snittblommorna i fråga den aktivitet som skapar värde här samt hur produkterna lagras och hur orderhanteringen sker. Eftersom snittblomsodlarna saluför sina snittblommor i närområdet i de flesta fall utsätts produkten för kort transport. Den korta transporten är en av aktiviteterna som skapar värde här, i jämförelse med de konventionellt odlade/importerade snittblommorna som genom lång transport avlämnar högre klimatavtryck (Naturvårdsverket 2023). Den korta transporten leder enligt samtliga respondenter till att Slow Flower-odlade snittblommor har längre hållbarhet i vas, vilket ytterligare kan ses som en värdehöjande effekt. Lagring av snittblommor är inte alltid aktuellt menar Respondent 2 då oftast skörd strax innan leverans sker. Däremot kan snittblomsodlare med stora mängder tulpaner exempelvis vara i behov av kylrum efter skörd, detta för att tulpaner inte står sig så länge i odlingar och kan behöva skördas vid en viss tidpunkt.

Utmaningar beträffande värdeskapande i blocket för logistik ut kan uppstå enligt samtliga respondenter beroende på försäljningskanaler. De menar att kommunikationen mellan odlare och florister som ska förädla snittblommorna vidare kan vara tidskrävande då det ofta innebär en personlig kontakt. Florister i blomsterhandeln kan på ett smidigt sätt via exempelvis dator, beställa konventionellt odlade snittblommor som önskas och få det levererat relativt fort. Att istället beställa från snittblomsodlare i föreningen kan innebära att de får åka till odlingen och plocka själva, vilket Respondent 3 tycker är roligt, men dessvärre

tidskrävande. I andra fall kan florister efterfråga om att få bilder på vad som blommar i odlingen vid tillfället, för att kunna ta ett beslut om att plocka/beställa av snittblomsodlaren eller ej. Detta kan vara tidskrävande för odlaren, dels att ta bilder och dels själva kommunikationen emellan dem. Beroende på om denna kommunikation leder till försäljning av snittblommor trots att den blir utdragen, kommer aktiviteten verka som värdeskapande, genom så kallat samvärdeskapande. Florister i detta fall är mellanhanden innan snittblommorna når konsumenter och är alltså som odlarens direkta kund. Detta betyder att en god etablering av kontakt med florist som resulterar i försäljning är också en värdeskapande aktivitet. En annan viktig aspekt att nämna om kontakten mellan odlare och florist är det faktum att florister möjliggör ytterligare exponering av Slow Flowers till konsumenter som inte känner till Snittblomsodlare i Sverige. För att, som tidigare nämnt, ett samspel ska verka samvärdeskapande behöver bägge parter profitera på ett samspel, vilket uppnås om floristen i sammanhanget gynnar sin försäljning av samspelet. Om kommunikationen mellan odlare och florist däremot tar för lång tid och inte leder till försäljning verkar detta som en reducering av värde.

Sammantaget uppstår värdeskapande till skillnad från de konventionellt odlade snittblommorna, genom kort transport till den plats där konsumenter kan finna snittblommorna och det faktum att det oftast inte krävs lagring av de. Den trots allt tidskrävande process som är svår att undgå mellan odlare och florister är även det en aktivitet som verkar värdeskapande för snittblommorna vid lyckad försäljning.

5.1.4 Marknadsföring och försäljning (eng. marketing and sales)

Aktiviteter inom marknadsföring och försäljning, är nämligen de aktiviteter som är tänkta att skapa vilja hos konsumenter att införskaffa snittblommorna, men även försäljningskanaler analyseras här. Respondent 1 och 2 uttalar sig om hur de arbetar för att skapa fler försäljningskanaler. Respondenterna i fråga erbjuder självplock samt arrangerar workshops i sina odlingar där kunder bland annat får plocka sina drömbuketter och lära sig binda blomsterkransar. Denna aktivitet kan verka värdeskapande då försäljning och marknadsföring uppstår, men ger även ett mervärde för konsumenter som utöver snittblommorna erbjuds en upplevelse. En annan försäljningskanal de båda erbjuder är prenumerationer på buketter för privatpersoner, men också till kyrkor för altarbuketter.

Utmaningar i värdeskapande aktiviteter även i detta block kan identifieras utifrån intervjuerna. Respondent 1 menar att det som kund inte är lika enkelt att spontant svänga förbi odlingen och köpa en färdig bukett, som ju är möjligt i en blomsterhandel. Detta för att respondenten ska hinna skörda blommorna följt av att låta snittblommorna stå och dra i vatten en stund innan för att dessa ska hålla längre.

5.1.5 Service (eng. service)

Värdeskapande aktiviteter i det sista blocket, service, är sådana aktiviteter som ska bibehålla snittblommornas värde efter inköp av de, som justering och reparation. I intervjuerna framkom inga sådana aktiviteter och ett levande material som snittblommor kan bedömas svårt att uppnå service kring efter inköp.

6. Diskussion

En av studiens frågeställningar var; vilka värden har svenskodlade Slow Flowers på friland? Naturskyddsföreningen (2021) menar att användning av mineralgödsel påverkar miljö och ekosystem negativt. Utifrån resultatet i studien kan vi konkludera att svenskodlade Slow Flowers är mer hållbart producerade varpå klimatavtryck från transport (Naturvårdsverket 2023) är låg bland snittblommorna som i sin tur bör verka värdeökande. Resultatet speglar att konsumenter som väljer snittblommor från odlare i föreningen Svenska Snittblomsodlare bidrar till en hållbar riktning i branschen. Jordbruksverket (2018) menar att konsumtion efter det som är i säsong i landet är en bra grundprincip för ett hållbart val. Slow Flower odlare bidrar till att erbjuda detta sortiment som komplement till konsumenter inom snittblomsbranschen enligt resultatet. Det faktum att närodjade Slow Flowers utsätts för kort transport innan dessa når kunder resulterar inte enbart i ett mer klimatsmart konsumentval utan också i längre hållbarhet i vas i enlighet med respondenterna. Framgången av detta bör därav generera i kundvärde som refererar till den fördel konsumenten får *efter* inköp av en produkt, som i sin tur leder till att kunder är villiga att betala för en produkt (Duzäll 2015).

Utifrån resultatet kan samvärdeskapandeprocesser tänkas uppstå genom interaktion mellan snittblomsodlare och florister, vars process inkluderar handlingar av inblandade deltagare som slutligen leder till värde för kunden (Grönroos 2015). Denna relation ska enligt Grönroos (2015) verka ömsesidigt värdeskapande och uppnås alltså om bägge parter drar fördel ur interaktionen. Genom goda relationer med florister skulle nya affärsmöjligheter kunna uppstå och exempelvis värdet av att de har god hållbarhet i vas nå ut till fler konsumenter. Detta borde då generera i ett kundvärde för konsumenter, i jämförelse med de importerade som i regel enligt Fairtrade (2011) redan utsatts för en veckas transport innan dessa når konsumenter i Sverige. Vid ett uppnått kundvärde i handeln bör blomsterhandeln och snittblomsodlarna alltså profiterat på ett samspel och relationen.

Enligt Fairtrade (2011) importeras en stor del snittblommor från länder utanför EU till Sverige. Vidare visar Statistikdatabasen (2023) att det största värdet av konsumtionen av snittblommor i Sverige är importerade. Resultatet från

intervjuerna pekar på att kunskapen kring detta verkar vara bristfällig bland konsumenter vilket leder till utmaningar för svenska snittblomsodlare, vilket svarar på studiens andra frågeställning; vilka utmaningar i skapande av värde upplever Slow Flower-odlare? Respondenterna menar att de behöver utbilda kunder om fördelarna och värdet i de närodlade snittblommorna då kunskapen är bristfällig. Utifrån resultatet kan ytterligare faktorer kopplas till denna frågeställning. Slow Flower-odlare är i behov av att bygga upp en helhetslösning i odlingarna på friland för att skapa motståndskraft mot väder för att ytterligare kunna skapa ökat värde. Det faktum att Slow Flower-odlarna producerar snittblommor utan bekämpningsmedel och mineralgödsel som ju båda möjliggör ökade skördar medför även det utmaningar i värdeskapande.

Studiens tredje frågeställning var; var i värdekedjan uppstår värdet av svenskodlade Slow Flowers på friland? Varpå resultatet visar att det är i 1) logistik in, 2) tillverkning, 3) logistik ut och 4) marknadsföring och försäljning. Värdeskapande aktiviteter i 5) service, identifierades ej i denna studie. De mest centrala värdeskapande aktiviteterna i värdekedjan kan sammanfattas enligt följande:

- 1) Logistik in; annorlunda sorter
- 2) Tillverkning; hållbart producerade snittblommor
- 3) Logistik ut; kort transport till konsument som resulterar i längre hållbarhet i vas samt samvärdeskapande med florister
- 4) Marknadsföring och försäljning; försäljningskanaler

En del aktiviteter är svåra att bedöma om dessa är värdeskapande eller värdereducerande i kedjan. Exempel på det är att konsumenter inte kan helt lätt "svänga förbi" en snittblomsodlare och spontant köpa en bukett som i blomsterbutik vilket kan förefalla värdereducerande. Samtidigt kan det vara en värdeökande aktivitet för kunder som istället beställer i förväg från odlare, att dessa får en färsk bukett skapad med omtanke. Av detta kan vi möjligen återgå till konsumentattityder och dess utmaningar kring hur dessa ska kunna förändras för att snittblomsbranschen ska gå åt en mer hållbar riktning. Å enda sidan så vill snittblomsodlarna erbjuda ett hållbart *alternativ* till importerade snittblommor för konsumenter, å andra sidan är detta en viktig aspekt i andra näringskedjor för planetens välbefinnande enligt Jordbruksverket (2018) och att en hållbar riktning då borde beröra alla konsumenter och i fler näringskedjor. Utifrån detta hade framtida undersökning varit intressant kring hur Slow Flower-odlare och florister arbetar och skulle kunna arbeta för främjande av konsumtionen av dessa snittblommor.

7. Slutsats

Fokus för denna studie har varit att undersöka hur värde skapas i svenska frilandsodlade Slow Flowers. Nedan presenteras slutsatserna.

- Importen av snittblommor i Sverige visar att efterfrågan finns till och borde därmed ge utrymme för svenskodlade snittblommor på marknaden
- Svenskodlade Slow Flowers på friland har högre miljömässiga värden än importerade snittblommor samt även högre sociala värden
- På grund av kort transport bidrar de inte bara till en mer hållbar riktning utan har i regel längre hållbarhet i vas vilket verkar värdeökande för konsumenter
- Värdeskapande aktiviteter sker i logistik in, tillverkning, logistik ut och marknadsföring och försäljning
- Utmaningar kan identifieras så som att snittblomsodlare är beroende av väder men även utmaningar kring konsumentattityder förekommer
- Med rätt information om snittblommorna kan konsumenterna uppleva kundnytta och därmed vara beredda att betala för dessa

8. Referenser

- Barnombudsmannen (2014). *Intervju: "Kvalitativ metod skapar större förståelse"*.
<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument/stod-och-verktyg/intervju-kvalitativ-metod-skapar-storre-forstaelse-ok-mall.pdf> [Hämtad 2024-02-02]
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology. Qualitative research in psychology*, 3 (2), s.77–101.
<https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje upplagan. Stockholm: Liber.
- Dokken, P. (2019). Vad är långsamma blommor, Emily Bratt? *Göteborgs-Posten*, 16 mars. <https://www.gp.se/livsstil/tva-dagar/vad-ar-langsamma-blommor-emily-bratt.d2d5923c-ec38-49ff-b960-5afd04594e6f> [Hämtad: 2024-02-09]
- Duzäll, B. (2015). Vad är kundnytta och hur levererar du det? Del 1 av 3: leverantör. *Visma*. [Blogg]. 10 juni. <https://www.visma.se/blogg/vad-ar-kundnytta-och-hur-levererar-du-det-del-1-av-3-leverantor/> [Hämtad: 2024-02-28]
- Fairtrade (2011). *Vissen blomsterhandel – en uppföljning av snittblomsbranschens sociala ansvarstagande*. Fairtrade. <https://fairaction.se/wp-content/uploads/2015/04/BLOMRAPPORT.pdf> [Hämtad: 2024-02-09]
- Galvagno, M., Dalli, D. (2014). Theory of value co-creation: a systematic literature review. *Managing Service Quality: An International Journal*. 24(6). s.643–646
<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/MSQ-09-2013-0187/full/pdf?title=theory-of-value-co-creation-a-systematic-literature-review>
- Grönroos, C. (2015). *Service management och marknadsföring: Kundorienterat ledarskap i servicekonkurrensen*. Tredje upplagan. Stockholm: Liber.
- Gunnebo Slott (u.å). *Om oss*. <https://gunneboslott.se/inlagg/om-gunnebo/> [Hämtad: 2024-02-16]

- Jordbruksverket (2018). *Hållbar produktion och konsumtion av mat*. (RA18:17). Jordbruksverket.
- Jordbruksverket (2019). *Trädgårdsundersökningen 2019. Kvantiteter och värden avseende 2019 års produktion*. Jordbruksverket. <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2020-06-30-tradgardsundersokningen-2019.-kvantiteter-och-varden-avseende-2019-ars-produktion> [Hämtad: 2024-02-10]
- Jordbruksverket (2020). *Trädgårdsproduktionen 2020*. Jordbruksverket. <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2021-06-29-tradgardsproduktion-2020> [Hämtad: 2024-02-10]
- Kvale, S., Brinkmann, S. & Torhell, S.-E. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje [reviderade] upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Nationalencyklopedin (2024). Värde. Tillgänglig: Nationalencyklopedin. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/v%C3%A4rde> [Hämtad: 2024-02-18]
- Naturvårdsverket (2023). *Klimatet och transportererna*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-transporterna/> [Hämtad: 2024-02-26]
- Naturskyddsföreningen (2021). *Konstgödsel och klimatpåverkan*. <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/problemet-med-konstgodsels/> [Hämtad: 2024-02-26]
- Otranscribe (u.å) oTranscribe. <https://otranscribe.com/> [Hämtad:2024-02-08]
- Pookulangara, S. & Shephard, A. (2013). Slow fashion movement: Understanding consumer perceptions—An exploratory study. *Journal of retailing and consumer services*, 20 (2), s. 200–206. <https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2012.12.002>
- Porter, M.E. (1985). *Competitive advantage: creating and sustaining superior performance*. New York: Free Press. s.37-41
- Printzing, D. (2017). A Slow Flowers Manifesto. *Slow Flowers Journal*. <https://slowflowersjournal.com/a-slow-flowers-manifesto/> [Hämtad: 2024-02-11]
- Printzing, D. (2013a). *Slow Flowers - Four seasons of locally grown bouquets from the garden, meadow and farm*. St. Lynn's Press, Pittsburgh. s.12

- Printzing, D. (2013b). *What does slow flowers mean anyway?* <https://www.slowflowerspodcast.com/2013/06/21/what-does-slow-flowers-mean-anyway/> [Hämtad: 2024-02-11]
- Statistiska Centralbyrån (2023). *Varuimport från avsändningsland. Ej bortfallsjusterat, tkr efter varugrupp enligt KN, handelspartner och år.* https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_HA_HA0201_HA0201B/ImpTotalKNAr/ [Hämtad 2024-02-08]
- SLU (2012). *Växtskyddsmedlens påverkan på biologisk mångfald i jordbrukslandskapet.* (CKB rapport 2012:2). <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/ckb/publikationer/ckb-rapporter/ckb-biologisk-mangfald-slutlig-c.pdf> [Hämtad: 2024-02-26]
- Snittblomsodlare i Sverige (u.å). *Föreningen.* <https://snittblomsodlare.se/foreningen/> [Hämtad: 2024-01-29]
- SVT Nyheter. (2019). *Västsvenskt blomsterupprop sprider sig – fick nog efter Nobelfesten, 17 maj.* <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/i-branschen-ar-det-accepterat-att-inte-tank-a-pa-hallbarhet-overhuvudtaget> [Hämtad: 2024-02-09]
- Thomas, M. (2010). *Slow Food Movement. Green Food : An A-to-Z Guide*, p.393-396.
- Thomsson, H. (2011). *Reflexiva intervjuer. 2., [rev. och uppdaterad] uppl.* Lund: Studentlitteratur. s.29
- Weinstein, Art. (2012). *Superior customer value : strategies for winning and retaining customers.* Third edition. Boca Raton, Fla: CRC Press. <https://doi.org/10.1201/b11689> s.6
- Wembling, M. (u.å). *Slow flowers tar blommorna närmare oss. Sofiero.* <https://sofiero.se/slow-flowers/slow-flower-artikel-mona-wembling/> [Hämtad: 2024-02-09]
- About zoom - we deliver happiness* (u.å) Zoom. <https://www.zoom.com/en/about/> [Hämtad: 2024-02-05]

Tack

Jag vill rikta ett stort tack till mina handledare Annie Drottberger och Rebecca Thörning för all hjälp att driva detta arbete framåt, den tid ni lagt och all pepp ni gett mig. Till respondenterna som deltagit i intervjuer vill jag tacka, som givit information och inblick i branschen, föreningen och Slow Flower rörelsen. Såklart vill jag även tacka sambo och familj för allt stöd ni gett och all korrekturläsning!

Bilaga 1

Intervjuguiden som skapades inför intervjuer med snittblomsodlare.

1. Skulle du vilja inleda med att berätta om din bakgrund och hur du startade din snittblomsverksamhet? Hur länge har du haft din odling?
2. Hur ser odlingssäsongen ut?
3. Vill du berätta vilka snittblommor du odlar i din verksamhet?
4. Hur väljer du vilka snittblommor du ska odla?
5. Vilka fördelar ser du kring dina frilandsodlade snittblommor?
6. Vilka nackdelar ser du kring dina frilandsodlade snittblommor?
7. Upplever du att du har några konkurrensfördelar jämfört med importerade snittblommor?
8. Vilket värde ser du att dina snittblommor tillför? (mervärde?)
9. Vilket värde ger dina blommor blomsterhandlare/lorister som förädlar dessa vidare?
10. Vilket värde uppfattar du att dina kunder upplever?
11. Vilka försäljningskanaler har din snittblomsodling? Hur går det beställningarna till? Leverans?
12. Är det något mer du vill tillägga? Något jag glömt fråga?

Bilaga 2

Intervjuguiden som skapades inför intervju med florist/blomsterhandlare.

1. Skulle du vilja inleda med att berätta om din bakgrund, tex utbildning, och vilken roll du har i blomsterbutiken?
2. Hur ser säsongen i blomsterbutiken ut?
3. Hur går det till när du beställer frilandsodlade snittblommor från svenska odlare? Hur väljs blommorna ut?
4. Vilka fördelar ser du som florist med de svenska frilandsodlade snittblommorna?
5. Vilka nackdelar ser du som florist med de svenska frilandsodlade snittblommorna?
6. Vilket värde tycker du att dessa blommor tillför?
7. Vilken feedback får du från kunderna kring dessa buketter?
8. Hur skulle du kunna marknadsföra svenska snittblommor och förmedla deras värde?
9. Är det något mer du vill tillägga? Något jag glömt fråga?

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.